

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА

«ФАКТОР ТАЙВАНЮ В АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКИХ ВІДНОСИНАХ»

МОГИЛА ДАР'Я ВЯЧЕСЛАВІВНА

Спеціальність 291 Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії

Кваліфікаційна (бакалаврська) робота

Керівник: Теміров Ю. Т.,
доцент кафедри міжнародних
відносин і зовнішньої
політики, канд. іст. наук.,
доцент

Вінниця-2022

ЗМІСТ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ДИНАМІКА ВІДНОСИН США І КНР.

1.1 Зовнішньополітичне позиціонування та стратегічні тренди

1.2 Специфіка економічних відносин

1.3 Специфіка військово-політичних відносин

РОЗДІЛ 2. ПОЗИЦІЯ КИТАЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ У КОНТЕКСТІ ПАРТНЕРСТВА-ПРОТИСТОЯННЯ США І КНР.

2.1 Історико-політичні передумови виникнення проблеми суверенітету Тайваню

2.2 Відносини КНР і Китайської Республіки в контексті проблематики питання про суверенітет Тайваню

РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СТАН ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ

3.1 Можливі сценарії зміни місця та ролі Тайваню

3.2 Майбутнє американо-китайських відносин в контексті зміни статусу Тайваню

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

ВСТУП

- *Актуальність дослідження:*
 - по мірі перетворення американо-китайського протистояння на центральний сюжет світової політики багаторічна тайванська проблема перетворюється з регіональної на глобальну;
 - війна Росії проти України надала новий вимір інтересу до перспектив вирішення тайванського питання.
- *Об'єкт:* міждержавні відносини США і КНР
- *Предмет:* вплив "тайванської проблеми" на американо-китайські відносини
- *Мета:* визначити вплив фактору Тайваню на американо-китайські відносини та світову політику.
- *Завдання:*
 - з'ясувати основний зміст та динаміку відносин США і КНР;
 - охарактеризувати позицію Китайської Республіки щодо американо-китайського протистояння;
 - розкрити сучасний стан тайванської проблеми, її вплив на міжнародні відносини.

РОЗДІЛ 1. ДИНАМІКА ВІДНОСИН США І КНР.

1.1 Зовнішньополітичне позиціонування та стратегічні тренди

- Зростання ролі Азійсько-Тихоокеанського регіону в глобальній економіці та політиці.
- Зростання ваги регіону в зовнішній політиці США.
- Претензії КНР на регіональне і глобальне лідерство.
- Взаємодія США з Китаєм залишається заручником політичної кон'юнктури та внутрішньополітичного розкладу сил.
- У перспективі, на характері відносин Китаю і США може почати позначатися внутрішня політична ситуація у КНР. Вже сьогодні в країні поряд із традиціоналістами, які сприймають США як суперника і ворога, є достатньо впливові групи, що бачать у США переважно джерело капіталу, нових технологій та можливостей для зміцнення своїх позицій. Не можна не зважати і на сильну "американізованість" китайської молоді.
- В американській політиці на китайському напрямку йде пошук нового балансу між стратегією економічного та політичного (але вже без спроб «демократизації») залучення Китаю та стратегією його системного стримування.

1.2 Специфіка економічних відносин

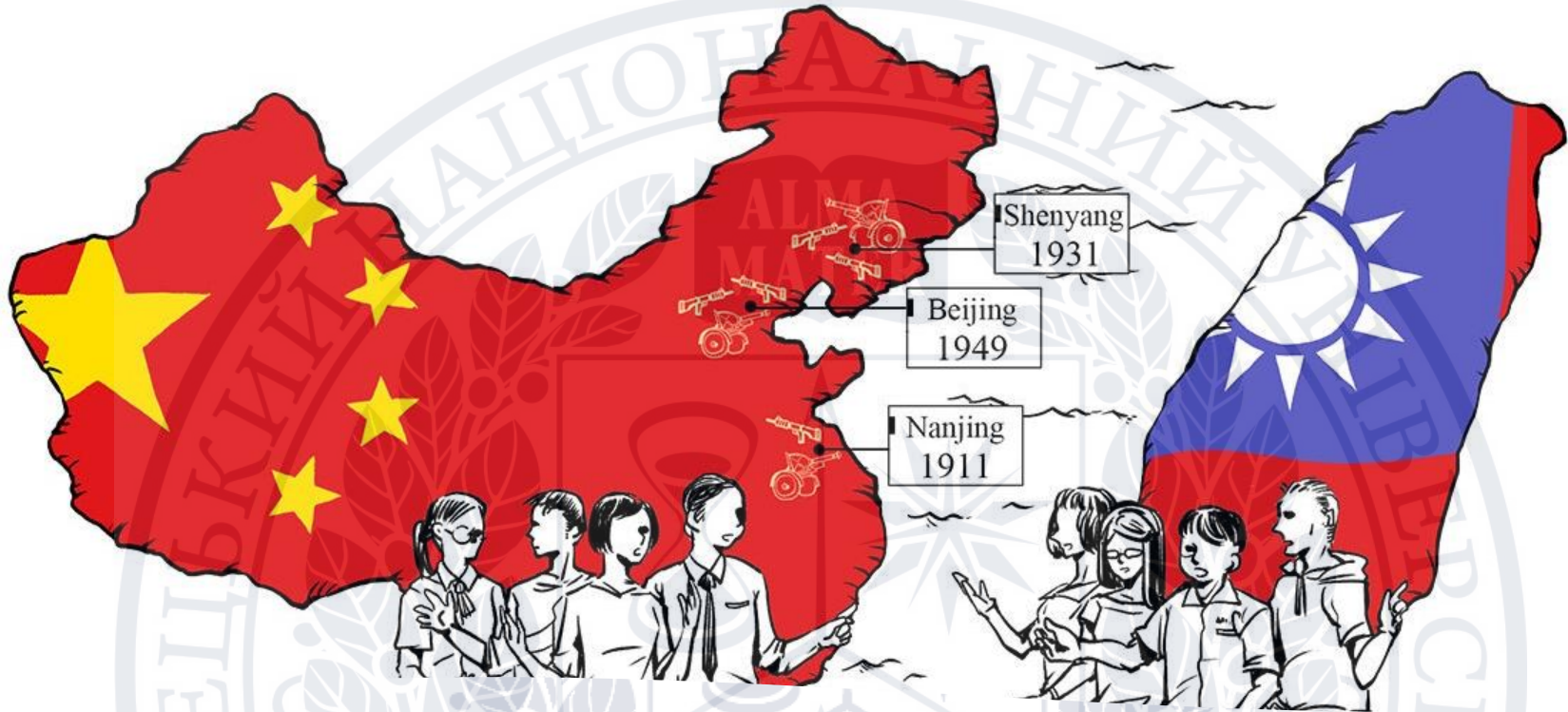
- Економічні відносини США та Китаю – це відносини двох найбільших економічних держав, які за обсягом ВВП займають перше та друге місця у світі.
- Зараз Китай є найбільшим торговим партнером США.
- Дефіцит зовнішньоторговельного балансу є одним з основних предметів стурбованості США в економічних відносини з Китаєм.
- Китайська економіка розвивається швидшими темпами і є своєрідним драйвером світової економіки.

1.3 Специфіка військово-політичних відносин

Прямий військовий конфлікт США з Китаєм буде мати потенціал переростання в ядерний, що ставить на порядок денний військової стратегії США реалізацію у зв'язку з китайською концепцією ядерного утримання. Обидві сторони уникають прямого військового зіткнення.

Велика кількість китайських технологічних мегаініціатив говорить про технологічне протистояння. В умовах становлення інформаційного суспільства технологічний компонент буде збільшувати вплив на військовий вимір протистояння

Китай має намір планомірно будувати збройні сили, які забезпечать йому панування у Східній Азії та дозволять обмежити військові можливості США у Східній Азії. Одним з форматом відповіді США стає відновлення політики альянсів в АТР.

РОЗДІЛ 2. ПОЗИЦІЯ КИТАЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ У КОНТЕКСТІ ПАРТНЕРСТВА- ПРОТИСТОЯННЯ США І КНР.

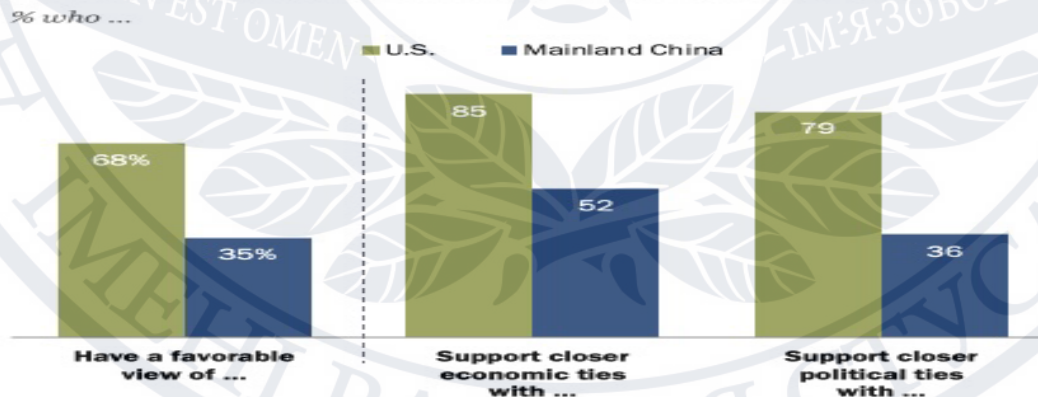
2.1 Історико-політичні передумови виникнення проблеми суверенітету Тайваню

- Проблема зародилася близько 450 років тому і протягом усього цього періоду вона еволюціонувала і набувала нових аспектів.
- Нову якість вона набула в умовах холодної війни, з проголошенням КНР.
- Населення та уряд Китайської Республіки наполягає на політичному суверенітеті від материкового Китаю.
- КНР наголошує на статусі Тайваню як власної провінції, невід'ємної частини держави.
- США формально визнають «політику одного Китаю», але фактично підтримують статус-кво розділення країни.

2.2 Відносини КНР і Тайваню в контексті проблематики питання про суверенітет Тайваню

- Принцип одного Китаю став фундаментом політики китайського уряду щодо тайванського питання.
- Уряд Тайваню в минулому активно відстоював свої претензії бути єдиним законним представником всього Китаю (материкового і острівного).
- Уряд КНР твердо переконаний у тому, що широкі маси тайванських співвітчизників хочуть об'єднання країни, що за об'єднання виступає більшість політичних сил на Тайвані, як тих, що стоять при владі, так і перебувають в опозиції.
- Соціологічні опитування тайванців свідчать про схильність до збереження суверенітету, покладання на США в його захисті.

In Taiwan, more positive attitudes toward U.S. than mainland China, particularly on political relations

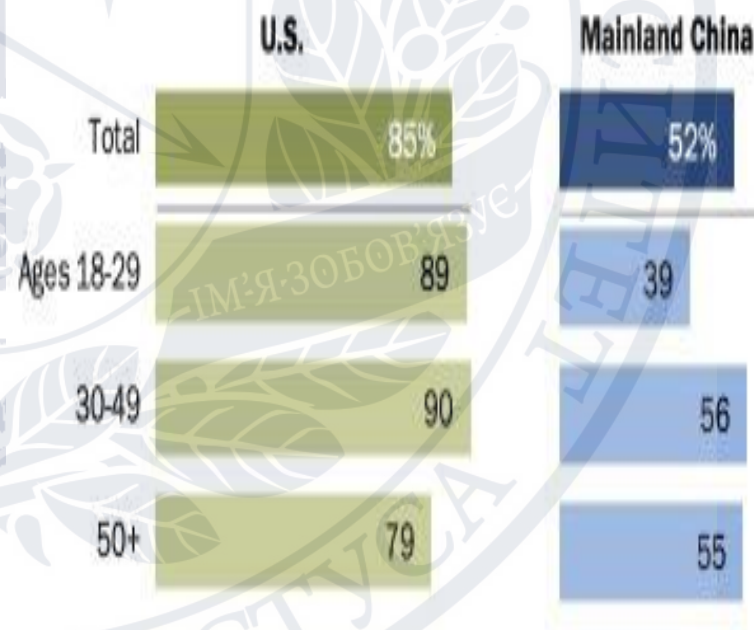
РОЗДІЛ 3. СУЧАСНИЙ СТАН ТАЙВАНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА МІЖДЕРЖАВНІ ВІДНОСИНИ

3.1 Можливі сценарії зміни місця та ролі Тайваню

- Міжнародне становище Тайваню сьогодні є неоднозначним. Спроби змінити статус-кво спровокують достатньо різку реакцію як Вашингтону, так й Пекіну.
- Як в часи холодної війни, так і в умовах постбіполярного світу (з різних причин) приєднання Тайваню до материка не відповідає інтересам США.
- В свою чергу, КНР навряд відмовиться від «політики одного Китаю».
- Перетворення США і КНР в основних конкурентів на регіональному і глобальному рівні в теперішніх умовах створює небагато шансів на вирішення проблеми.
- Скоріше за все тайванське питання буде залишатися одним з джерел напруженості не тільки в двосторонніх американо-китайських відносинах, але й на регіональному і глобальному рівнях.

Younger people more keen on economic ties with U.S.

% who support closer economic relations with ...

3.2 Майбутнє американо-китайських відносин в контексті зміни статусу Тайваню

- Зростання впливу американо-китайського протистояння на світову політику та тайванську проблему.
- У разі воєнного протистояння розмежування на американську та китайську сфери впливу: це розподіл сфер впливу, що нагадує старий біполярний світ, що розмежовує світ на два табори – демократії та авторитаризму.
- Об'єднання усього Заходу з закріпленням ролі США, як головного актора. Активізація політики альянсів США в АТР.
- Потенційні проблеми так званої китайської моделі можуть мати небезпечні наслідки не тільки для самого Китаю, але в глобальному контексті (економічні, політичні, безпекові).
- Політична ситуація в Китайській Республіці між прибічниками та противниками зближення з КНР.
- Всі три сторони в своїй політиці вже враховують і надалі будуть враховувати досвід російської війни проти України, особливо майбутній формат її завершення.

ВИСНОВКИ

Динаміка відносин США і КНР найближчим часом буде визначатися наступними факторами:

- зростанням ролі АТР в глобальній політиці;
- переміщенням пріоритетів зовнішньої політики США в регіон (питання так званого стрижня зовнішньої політики Вашингтону);
- претензіями КНР на статус регіонального і світового лідера, збільшенням її економічної ваги.

Позиція Китайської Республіки в американо-китайському протистоянні залежатиме від:

- співвідношення сил між двома глобальними акторами;
- трансформації тлумачення суверенітету Тайваню у Вашингтоні та Пекіні;
- Можливостями та політикою самої Китайської Республіки.

Вплив тайванського питання на сучасні міжнародні відносини буде зростати, що визначатиметься:

- вже зазначеною динамікою американо-китайських відносин;
- Подальшою долею «китайської моделі», яка визначає спроможності Пекіна;
- уроками війни Росії проти України.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Газубей О. Джавеліни та морські міні. Який досвід із війни Росії проти України отримують Китай і Тайвань. URL.: <https://focus.ua/uk/voennye-novosti/509842-kakoy-opyt-iz-voyny-rossii-protiv-ukrainy-izvlekayut-kitay-i-tayvan>.
2. Коуїг Д. Війна триватиме, аж поки Росію буде переможено й покарано — експосол Китаю в Україні. URL.: <https://texty.org.ua/articles/106678/vijna-tryvatyme-poky-rosiya-ne-bude-peremozhena-i-pokarana-eks-posol-kytayu-v-ukrayini/>.
3. Україна і Тайвань. Війна Путіна змінює розрахунки Сі Цзіньпіна. URL.: <https://bintel.org.ua/analytics/ukraina-i-tajvan-vijna-putina-zminyuye-rozrachunki-si-czinypina/>.
4. У країні за 8 тисяч кілометрів від України пильно стежать за російсько-українською війною. URL.: <https://babel.ua/texts/76385-u-krajini-za-8-tisyach-kilometriv-vid-ukrajini-pilno-stezhat-za-rosiysko-ukrajinskoyu-viynoyu-shcho-za-krajina-ce-tayvan-yakomu-tezh-zagrozhuje-vtorgnennya>.
5. Christensen T.J. Chinese Realpolitik: Reading Beijing's World-View. Foreign Affairs. 1996. Vol. 75. № 5. P. 37-52.
6. Gewirtz J. China Thinks America Is Losing. Foreign Affairs. 2020. Vol. 99. № 6. P. 62-72.
7. Glaser B.S., Mazzar M.J., Glennon M.J., Haass R., Sacks D. Dire Straits. Foreign Affairs. 2020. URL.: <https://www.foreignaffairs.com/print/node/1126474>
8. Haass R., Sacks D. American Support for Taiwan Must Be Unambiguous. Foreign Affairs. 2020. URL.: <https://www.foreignaffairs.com/print/node/1126429>.
9. Javits J.K. Congress and Foreign Relations: The Taiwan Relations Act. Foreign Affairs. 1981. URL.: <https://www.foreignaffairs.com/print/node/1110623>.
10. Kaplan R.D. The Geography of Chinese Power. Foreign Affairs. 2010. Vol. 89. № 3. P. 22-41.
11. Kissinger H.A. The Future of U.S.-Chinese Relations. Foreign Affairs. 2012. Vol. 91. № 2. P. 44-55.
12. Lampton D.M. The Faces of Chinese Power. Foreign Affairs. № 1. P. 116-127.
13. Loong L. H. The Endangered Asian Century. Foreign Affairs. 2020. <https://www.foreignaffairs.com/print/node/1126085>.
14. Mastro O.S. Invasions Are Not Contagious. Foreign Affairs. 2022. March 3.
15. Westad O.A. The Sources of Chinese Conduct. Foreign Affairs. 2019. Vol. 98. № 5. P. 86-95.